

OLIMPIADA LINGWISTYKI MATEMATYCZNEJ 2012/13

zawody II etapu (eliminacje okręgowe)

Na rozwiązanie wszystkich zadań przeznaczone jest 180 minut.

Rozwiązanie każdego zadania należy napisać na osobnej kartce, podpisując ją imieniem i nazwiskiem drukowanymi literami oraz wyraźnie opatrując numerem zadania.

Za rozwiązanie każdego zadania można otrzymać maksymalnie 25 pkt.

Zad. 1. Oto formy mianownika i wybranych przypadków piętnastu rzeczowników tureckich.

mianownik	celownik	mianownik	miejscownik
pirinç (ryż)	pirince	doktor (lekarz)	doktorda
renk (kolor)	renge	cam (szkło)	camda
göl (jezioro)	göle	laf (wypowiedź)	lafta
pencere (okno)	pencereye	ders (lekcja)	derste
kurt (wilk)	kurda	keyif (przyjemność)	keyifte

mianownik	ablatyw [*]
pencere (okno)	pencereden
aktör (aktor)	aktörden
kılıç (miecz)	kılıçtan
sahip (właściciel)	sahipten
güneş (słońce)	güneşten

W tureckim literę „c” wymawia się jak polskie *dz*, „ç” jak *cz*, „ş” jak *sz*, „ü” – przy położeniu języka jak przy polskim *i* i zaokrągleniu warg jak przy *u*, a „ö” – z językiem położonym jak przy polskim *e* i wargami zaokrąglonymi jak przy *o*. Samogłoska „ı” jest podobna do polskiego *y*, ale język przy jej wymawianiu jest zdecydowanie bardziej cofnięty.

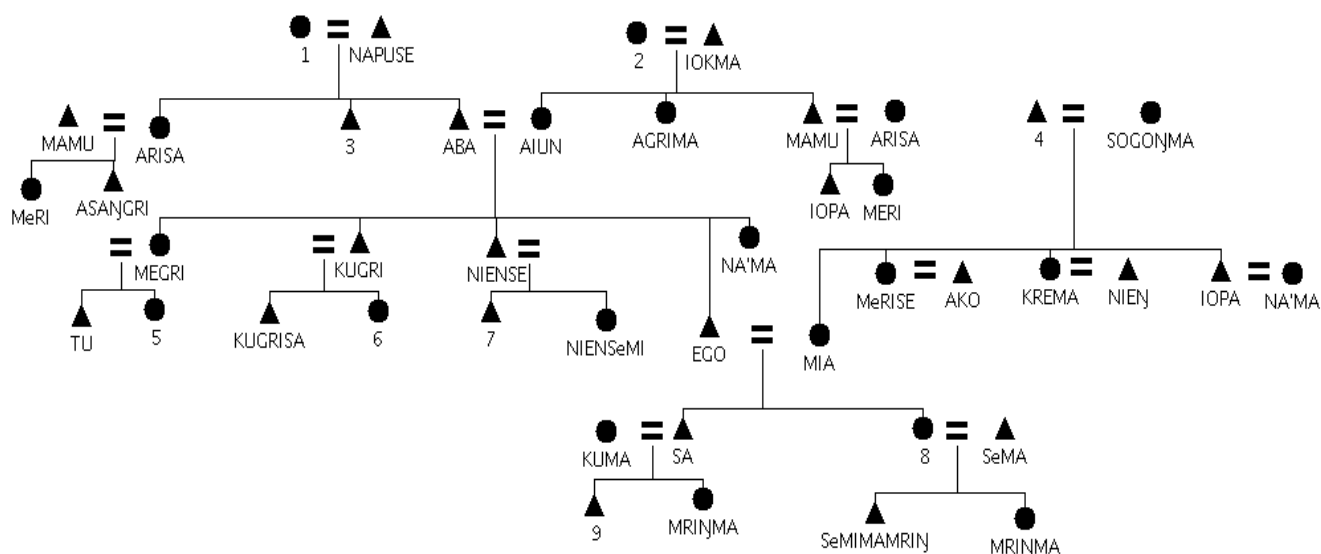
I (10 pkt) Zapisz formy

- a) celownika słów: hesap (rachunek), vatan (ojczyzna), dünya (świat);
- b) miejscownika słów: oyun (gra), çarşı (rynek), parmak (palec), hap (pigulka);
- c) ablatywu słów: otobüs (autobus), çavuş (sierżant), turizm (turystyka).

II (15 pkt) Przedstaw zasady, zgodnie z którymi tworzone są w języku tureckim formy celownika, miejscownika i ablatywu.

* Przypadek (którego odpowiednik nie jest znany polszczyźnie) używany głównie, gdy mówimy o odchodzeniu skądś, odłączaniu się od czegoś.

Zad. 2. Oto drzewo genealogiczne z arakańskimi* określeniami krewnych i powinowatych osoby oznaczonej jako *EGO*.

I (9 pkt) Przypisz cyfrom w drzewie terminy:

ABAGRI, ABO'Ń, ABO'Ń, KUGRISeMI, MRINJ, NIENSA, SeMI, SOGONJ, TUMA.

II (6 pkt) Podaj, co oznaczają arakańskie morfemy: MA, SA, SeMI.

Jednym z rozpowszechnionych sposobów naukowego opisu terminologii związanej z pokrewieństwem i powinowactwem jest tzw. metoda deskrypcyjna (zwana także komponentyjną).

W poszczególnych językach istnieją odrębne terminy dla różnych członków rodziny, a na ich podstawie możemy tworzyć inne nazwy, jak np. 'pradziadek' czy ang. *mother-in-law*. Okazuje się, że wiele określeń krewnych i powinowatych w różnych językach nie ma leksykalnych ekwiwalentów w innych. W badaniach nad nimi zdecydowano więc wyrażać je tzw. terminami deskrypcyjnymi, które opisują relacje zachodzące między *ego* a jego krewnymi i powinowatymi. Relacje takie można opisać, wykorzystując 8 terminów oznaczanych literami: B, D, F, H, M, S, W, Z.

III (4 pkt) Podaj, co oznaczają te litery, wiedząc, że *MFFZH* dla SeMIMAMRINJ to MAMU,

KUGRISA dla IOKMA to *DSS*, a NA'MA dla EGO to *WBW*.

IV (6 pkt) Podaj w tej symbolice wszystkie możliwe relacje opisujące, kim może być:

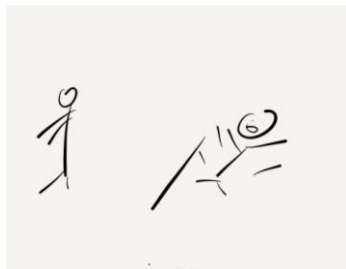
- MAMU dla MRINJMA,
- ABO'Ń dla MRINJ.

* Arakański – język z grupy birmańskiej chińsko-tybetańskiej rodziny językowej używany przez ok. 765 tys. Arakanów, żyjących na pograniczu Birmy i Bangladeszu. Zapisywany pismem birmańskim i transkrybowany na alfabet łaciński na kilka sposobów. (W zadaniu użyto systemu Léviiego-Straussa).

Zad. 3. W lewej kolumnie poniżej podajemy zdania w języku tonga*. Tłumaczenia dziewięciu z nich są (w przypadkowej kolejności) w kolumnie prawej, a znaczenia czterech pozostałych oddają rysunki 10-13. (Wszystkie postacie na nich są płci męskiej).

A) 'E 'aka 'e he ta'ahine 'a e tamai.	1. Dziewczyna kopnie ojca.
B) 'E fana'i 'e he fefine 'a e ta'ahine.	2. Kobieta nie widzi chłopca.
C) 'E teke'i 'e he fefine 'a e tangata.	3. Kobieta popchnie mężczyznę.
D) 'E tokoi 'a e tangata ki he faiako.	4. Kobieta zastrzeli dziewczynę.
E) Na'e 'aka 'e he faiako 'a e tamai.	5. Mężczyzna kochał kobietę.
F) Na'e fana'i 'e he tamasi'i 'a e tangata.	6. Mężczyzna pomoże nauczycielowi.
G) Na'e 'ofa 'a e tangata ki he fefine.	7. Mężczyzna popycha nauczyciela.
H) Na'e sio 'a e tamai ki he ta'ahine.	8. Ojciec widział dziewczynę.
I) Na'e teke'i 'e he tangata 'a e tamai.	9. Syn kopie chłopca.
J) Ok'u 'aka 'e he foha 'a e tamasi'i.	
K) Ok'u 'ikai sio 'a e fefine ki he tamasi'i.	
L) Ok'u kaihn'asi 'e he tangata 'a e telefisi.	
M) Ok'u teke'i 'e he tangata 'a e faiako.	

10.

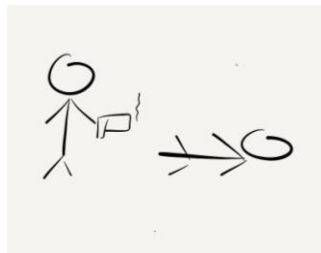
11.

12.

13.

I (13 pkt) Przypisz liczby literom.

II (4 pkt) Przetłumacz tongijskie zdania odpowiadające rysunkom.

III (8 pkt) Zapisz po tongijsku:

- Ojciec pomaga synowi.
- Chłopiec zastrzelił kobietę.

* Język z grupy polinezyjskiej języków austronezyjskich, którym posługuje się około 150 tys. mieszkańców wysp Tonga. Odwrócony apostrof należy do tongijskiego alfabetu i oznacza zwarcie krtaniowe.

Zad. 4. Poniżej podano liczby zapisane za pomocą cyfr d'ni* oraz (w przypadkowej kolejności) odpowiadające im liczebniki, zapisane pismem d'ni.

A.		1)	
B.		2)	
C.		3)	
D.		4)	
E.		5)	
F.		6)	
G.		7)	
H.		8)	
I.		9)	
J.		10)	
K.		11)	
L.		12)	

I (6 pkt) Podaj numery (od 1 do 12) liczebników odpowiadających literom A-L.

II (12 pkt) Dziewięć spośród liczb oznaczonych literami A-L to 41, 69, 148, 192, 207, 249, 525, 778 i 1268. Podaj pozostałe trzy i przyporządkuj wszystkie dwanaście literom.

III (4 pkt) Jaka to liczba? (Zapisz cyframi arabskimi).

IV (3 pkt) Zapisz cyframi d'ni liczby 12, 615 i 2000.

* Język d'ni, pismo, system liczebnikowy i sposób zapisu cyfr został stworzony na potrzeby serii gier logiczno-przygodowych *Myst*. W świecie gry posługiwała się nimi starożytna cywilizacja D'ni, która potrafiła tworzyć księgi będące jednocześnie bramami do opisanych w nich światów. Język i pismo d'ni są przykładem jednego z najbardziej rozbudowanych systemów wymyślonych dotychczas na potrzeby gry komputerowej.

OLIMPIADA LINGWISTYKI MATEMATYCZNEJ 2012/13

zawody II etapu (eliminacje okręgowe) – odpowiedzi i schemat oceniania

1.I (po 1 pktcie)

a) hesaba, vatana, dūnyaya, b) oyunda, çarşıda, parmakta, hapta, c) otobūsten, çavuştan, turizmden

1.II

Celownik powstaje przez dodanie do tematu (formy mianownika) odpowiedniej samogłoski, przy czym jeśli temat kończy się na spółgłoskę bezdźwięczną, ulega ona udźwięcznieniu (3 pkt)¹, a jeśli na samogłoskę, przed samogłoską końcówki wstawia się głoskę *y* (2 pkt).

Samogłoska w końcówce to *e*, jeśli ostatnią samogłoską tematu jest *i*, *e* lub ich zaokrąglone odpowiedniki – odpowiednio *ū* i *ō*², końcówka zawiera natomiast *a*, gdy w ostatniej sylabie tematu występuje *a*, *o*, *u* lub *i*³. Reguła ta odnosi się do wszystkich końcówek występujących w zadaniu.⁴ (8 pkt)

Końcówki miejscownika i ablatywu składają się ze spółgłoski *d* lub *t* (pierwsza, jeśli temat kończy się głoską dźwięczną, druga – w przeciwnym razie (2 pkt))¹ oraz samogłoski ustalonej zgodnie z zasadą opisaną powyżej, a w ablatywie dodatkowo głoski *n* na końcu.

¹ Jest to przejaw występującej w tureckim tzw. harmonii spółgłoskowej. Opisane udźwięcznienie w celowniku rządzi się w jednak bardziej skomplikowanymi regułami, niż te, które odnoszą się do słów występujących w zadaniu.

² Wszystkie cztery to tzw. samogłoski przednie – wymawiane są przy języku przesuniętym ku przodowi jamy ustnej.

³ Przy ich wymowie język nie przesuwa się do przodu jamy ustnej.

⁴ Jest to tzw. harmonia wokaliczna (samogłoskowa), która w tej lub nieco bardziej złożonej postaci dotyczy wszelkich przyrostków w języku tureckim oraz w prawie wszystkich innych językach altajskich i wielu ugrofińskich.

2.I (po 1 pktcie)

1. ABO'Ń, 2. ABO'Ń, 3. ABAGRI, 4. SOGOŃ, 5. TUMA, 6. KUGRISeMI, 7. NIENSA, 8. SeMI, 9. MRIN

2. II (po 2 pktty)

MA – kobieta (1 pkt za odpowiedź „żona”)⁵

SA – syn (lub „męski potomek”)

SeMI – córka („żeński potomek”)

2.III (4 pkt za wszystko poprawnie, 3 pkt za poprawnych 7 lub 6, 2 pkt za 5 lub 4, 1 pkt za 3 lub 2, 0 pkt za mniej) B – brat, D – córka, F – ojciec, H – mąż, M – matka, S – syn, W – żona, Z – siostra

2.IV (po 1 pktcie za każdą poprawną odpowiedź i -1 za każdą złą, przy czym nie przekraczamy zera, tzn. np. 5 poprawnych i więcej niż 4 błędne to już zawsze 0)

a) MFMB, FFMB, MFFZH, FFFZH

b) FFFM albo FFMM

⁵ Występujące w niektórych słowach połączenia MA nie są tym morfemem. (Por. np. polskie *ka* w słowie „firanka”, w we „wrzec”, *nie* w „nieszpór” albo „niedźwiedź” czy *zlo* w „złoto”).

3.I (po 1 pkt) A1, B4, C3, D6, E11, F13, G5, H8, I10, J9, K2, L12, M7

3.II (po 1 pkt, za błędny rzeczownik lub czasownik – 0 pkt, za błędny tylko czas – 0,5 pkt)

10. *Mężczyzna popchnął ojca.*

11. *Nauczyciel kopnął ojca.*

12. *Mężczyzna kradnie telewizor.*

(Uznawaliśmy za poprawne również inne sensowne czasowniki niewystępujące w zadaniu).

13. *Chłopiec zastrzelił mężczyznę.*

3.III (po 4 pkt)

a) Ok‘u tokoi ‘a e tamai ki he foha.

b) Na‘e fana‘i ‘e he tamasi‘i ‘a e fefine.

4.I (6 pkt za 12 poprawnych przyporządkowań, 5 pkt za 11 itd., 0 pkt za 6 lub mniej)

A2, B12, C8, D11, E4, F5, G9, H10, I1, J3, K6, L7

4.II (po 1 pkt)

A = 69

D = 207

G = 192

J = 1268

B = 148

E = 41

H = 249

K = 747

C = 77

F = 31

I = 525

L = 778

4.III (4 pkt za odp. bez błędu; 3 pkt, jeśli podana liczba wskazuje na to, że błędnie odczytano jeden z trzech członów; 2 pkt przy błędnie odczytanych dwóch z trzech członów) 1972

4.IV (po 1 pkt)